

ДЕСЕТ ПРАВИЛА НЕ САМО ЗА РОДИТЕЛИ НА ДЕЦА СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ

С ограничената работа на училищата и настоящите извънредни мерки родителите отново могат да попаднат в различни трудни ситуации, свързани с възпитанието и образованието на децата си, но също така и в трудности от личен, професионален, медицински или психически характер.

Положението на родителите на деца със специални образователни потребности (СОП) е специфично, особено в повишената нужда от подкрепа от страна на семейството не само при дистанционно обучение и предоставяне на специални образователни потребности, но често и в редица други обикновени дейности, с които техните връстници се справят без подкрепа. Но ние никога не сме сами в това и има много места, където можем да се обърнем за помощ и подкрепа.

1. Общувайте с училището

Попитайте за съвет или общувайте с училището, ако изискванията на училището са твърде обременителни или ако дистанционното обучение не работи. Можете да се обърнете директно към учителите на детето Ви, към служителите на училищния консултативен център или към училищното ръководство. Родителите на деца със специални образователни потребности могат да се обърнат също към персонала на училищното консултативно заведение (ПЕДАГОГО-ПСИХОЛОГИЧНО КОНСУЛТАТИВНО ЗАВЕДЕНИЕ или СПЕЦИАЛНИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ЦЕНТРОВЕ), което детето им посещава. Можете също да опитате да намерите допълнителни уроци, които се предлагат лично и онлайн от студенти на педагогически факултети и училища, а сега и от някои организации, предлагащи образование по интереси.

2. Помолете за подкрепа на образованието на вашето дете със СОП

Законното право на децата за предоставяне на признатите мерки за подкрепа продължава и при дистанционното обучение. Не очаквайте училището да инициира подкрепа само, поискайте я активно. Когато преговаряте с училището, можете да се позовете на методическата препоръка на **Министерството на образованието, младежта и спорта за дистанционно обучение**, която също регламентира темата за подпомагане на образованието на деца със СОП. Децата имат право на подкрепа от помощник-учител, на използване на услугите на училищен консултативен център, както под формата на консултации, така и под формата на продължителни грижи на специални педагози и училищни психолози, на предоставени педагогически интервенции, на осигурена информация и материална подкрепа в образованието, на предоставяне под наем на училищни компенсаторни и специални помагала и учебници и други материали, които да помогнат на децата да учат от дома. Договорете се с учителя на детето си за редовна форма на комуникация и подкрепа, която да отговаря както на вас двамата, така и на детето ви. Вие не сте експерти. Не се срамувайте да попитате професионалисти за съвет или помощ. С помощта на учител поставете образователни цели и очаквани резултати. За тяхното изпълнение комуникирайте с училището и ги адаптирайте гъвкаво към Вашето дете.

3. Определете си редовен режим, план и организация на образователните дейности

Редовният режим ще помогне на Вас и детето Ви да се ориентирате по-добре във възникналата ситуацията и да изпълните заложените план, образователни цели и резултати. Включете обучението всеки делничен ден в определено време. Детето ще знае, че както в училище има време да работи и след това време да се отпусне, да се забавлява и да играе. Определете си например план за обучението за всяка седмица и след това постепенно го изпълнявайте в седмичния хоризонт. Следвайте заложената учебна програма с детето си, но не я претоварвайте. Имайте очаквания, които съответстват на индивидуалния образователен потенциал на детето. Дайте на детето си достатъчно свободно време, социални контакти с приятели и свободен уикенд.

4. Реагирайте на нуждите на детето си и създайте безопасна среда

Настоящата ситуация е предизвикателна за вашето дете. **Помогнете му да се справи със стреса.** Говорете с него за текущата ситуация, слушайте го, дайте му време и внимание и го подкрепете, доколкото е възможно. Погрижете се за добрите отношения и климата. Домашното обучение Ви позволява да реагирате гъвкаво на общите и настоящите нужди на детето. Излизайте от интереса на детето и способността му да се концентрира. Редувайте урока с почивка, релаксация и движение. Можете също да използвате **помощни средства за релаксация и работа с ръце**. Ако детето е под натиск или стрес, то не може да учи. Използвайте за учене игри и практически домашни дейности.

5. Възползвайте се от технологиите и наличните онлайн ресурси

Технологиите и наличните онлайн ресурси също ще ви помогнат. В Интернет има редица помагала (напр. **Na dálku (От разстояние)**) и уебсайтове, където можете да гледате учебни видеоклипове (напр. **ČT edu (ЧТ еду)**), да използвате приложения, да изтеглите образователни материали и работни листове. Някои издатели предлагат приложения, учебници и работни листове за безплатно изтегляне. Чешката телевизия излъчва образователна програма по **ČT 2** всеки делничен ден от 9:00 **UčíTelka (УчиТелка)**.

6. Поддържайте качествени социални взаимоотношения

Социалните отношения могат да се поддържат от разстояние чрез дистанционна комуникация. Общувайте със семейството и приятелите си. Повечето от нас вече сме уморени от извънредни мерки и споделянето, разговорите и съветите от близките Ви често ще помогнат за по-добро настроение и вдъхновение. Дайте най-разнообразни социални контакти на детето си, което се нуждае от тях толкова, колкото и Вие, а настоящите възможности за комуникация от разстояние са много разнообразни и за децата.

7. Консултирайте се с други родители

Повечето родители сега са в подобна ситуация като Вас. Свържете се с тях и се консултирайте с тях. Използвайте личните си контакти или се свържете със специализирани асоциации, организации на родители или пациенти, асоцииращи деца и семейства с различни специални нужди или специализирани социални услуги. Различни тематично насочени дискуссионни групи също работят добре в социалните мрежи.

8. Консултирайте се с експерти

Вашият училищен консултативен център или училищните консултативни заведения или организации, които се фокусират върху подпомагането на деца със СОП и техните семейства, ще ви посветват относно специалните образователни потребности на Вашето дете. Пациентските и родителските организации работят добре за деца с различни увреждания, редица социални услуги работят за деца в неравностойно положение поради условията на живот, в обучението на ученици, нуждаещи се от езикова подкрепа е специализирана компанията **META**, изключително интелектуално надарени студенти подкрепя например **Quido** или **Mensa**. Ако имате някакви въпроси, можете също да се свържете с консултантския център на **Чешкото професионално дружество за приобщаващо образование** по имейл **info@cosiv.cz**.

9. Не се страхувайте да поискате психологическа помощ и социални услуги

Безплатна психологическа помощ за всички родители, които се справят с трудни ситуации поради коронакризата, предлага Националният педагогически институт на Чешката република на своя нов портал в подкрепа на съвместното обучение **Zapojme všechny (Нека включим всички)**. Опишете проблема си чрез онлайн формуляра и терапевти с дългосрочна практика ще се свържат с Вас в рамките на 24 часа. Можете също да използвате проверените нон-стоп линии на доверие, за да се консултирате за проблемите си, напр. **ЛИНИЯ ЗА ПЪРВА ПСИХИЧНА ПОМОЩ (116 123), ЛИНИЯ ЗА СЕМЕЙСТВО И УЧИЛИЩЕ (116 000) или ЛИНИЯ НА БЯЛИЯ КРЪГ НА БЕЗОПАСНОСТТА (116 006)**. Ако нон-стоп грижите за дете са твърде обременителни за Вас, използвайте наличните социални услуги (лична помощ, грижи за облекчение, нископрагови заведения за деца и младежи, услуги за социално активиране за семейства с деца и т.н.) или гореспоменатите психологически консултации. Можете да намерите контакти за услуги във Вашия район, например в онлайн каталога на проекта на Министерството на труда и социалните въпроси **právo na dětství (право на детство)**. Можете също да помолите доброволци (скаути, студенти и др.) за помощ.

10. Уредете си обезщетения за гледане или придружаване на болен член от семейството

Родителите на деца под десет години и родители на деца с увреждания, които получават надбавка за грижи без възрастово ограничение, **имат право за обезщетения за гледане или придружаване на болен член от семейството в размер на 70 % от базата за изчисляване** за целия период на затваряне на училището, ако не работят поради грижите за децата. Това право се отнася както за служители на трудов договор, така и за изпълнители на хонорар (Споразумение за извършване на работа, Споразумение за трудова дейност). Самостоятелно заетите лица също ще имат право на обезщетения за гледане или придружаване на болен член от семейството. В началото на ноември ще бъде публикувана **покана**, въз основа на която ще може да се кандидатства за тази субсидия със задна дата.